

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Polletna naročnina L. 2.000

Letna naročnina L. 4.000

Letna inozemstvo L. 5.000

Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XXVI. - Štev. 49 (1331)

Gorica - četrtek, 12. decembra 1974 - Trst

Posamezna številka L. 100

Kristianov odnos do diktature

V zadnjih časih je bilo dosti govora o diktaturi. Pravimo ji tudi tiranija, samovlada ali v hujših primerih strahovlada: gre za vladanje ene osebe ali majhne skupine oseb, ki razpolagajo z državljani po svoji volji, katero po potrebi uveljavljajo z nasiljem.

Mislím, da ni potrebno podrobneje razlagati te zadeve. Vsi odrasli ljudje, ki so preživeli fašistično diktaturo v Italiji, dobro vedo, za kaj gre. Govori se pa zadnje čase o diktaturi kar precej, ker so mnogi politični opazovalci prepričani, da se v Italiji zopet uresničujejo pogoji, ki so potrebni, da lahko pride do take spremembe.

Ti pogoji so zlasti gospodarska negotovost, brezposelnost, nezadovoljstvo s političnimi voditelji, socialne krivice ter naraščanje zločinstva in nasilja med državljani. V človeka se počasi vgnezdí misel, da živi sredi samih krivic, katerim je izpostavljen kot žrtev brez obrambe.

Smiselna posledica takega razpoloženja je prepričanje, da samo močan človek, ki v tem trenutku zagradi za vajeti, lahko reši položaj. Tak človek se navadno tudi najde in če nima že od začetka slabih namenov, jih dobi potem.

Zgodovina uči, da tiranije v začetku navidezno rešijo probleme, a kmalu postanejo za večino ljudstva neznozne. Spominimo se samo zadnjih velikih diktatorjev: Hitlerja, ki ga je naslada oblasti spravila ob pamet, tako da je nazadnje uničil sam sebe; Stalina, ki se je ravnodušno igralkal z milijoni življenj; ali Mussolinija, ki je zaslepljen od slave verjel, da si bo z golo samozavestjo podvrnil pol sveta.

OLONOV PRIMER

Iz starogrške zgodovine poznamo primer atenskega politika Solona, ki ga ves stari svet prišteva v skupino sedmerih modrecev. V dobi gospodarske krize in hudih političnih nasprih v atiški državi se je našel mož, ki je z močno roko rešil položaj in postavil pravico za temelj družbenemu življenju. Pomagal je revnim in zadolženim ter nagovarjal plemstvo k spravi. Izdal je zakone, s katerimi je skušal dati vsakomur svojo pravico. Stranke so mu dale vso oblast v roke in mnogi so bili že prepričani, da se diktatorskemu pooblastilu ne bo več odpovedal. Ko je minilo uradno leto njegove oblasti, se je na splošno začudenje umaknil. Rešil je državo pogube in zdaj, ko bi lahko kot diktator užival sadove dela, je odpotoval po svetu za svojimi kupčijami. Domovini je hotel ostati služabnik in ne gospodar.

Poskušajmo si zamisliti danes nekaj takega v Italiji! Če bomo nekega dne videli stopiti v politično areno močnega človeka ali zelo močno vlado, bodimo čuječi, zakaj zgodovina nas uči, da je bil Solon izjema. Človek, ki okuša oblast, se ji navadno za nobeno ceno več ne odpove. Ra- je zgubi vse na svetu, samo oblasti ne. Po načinu, kako se vladarji krčevito oprí- jemajo pridobljene oblasti, bi bilo mogoče sklepati, da je oblast največji užitek, ki ga daje svet. Ni naključje, da našteva stara zgodovina samo sedem modrih in nič več.

DVE VRSTI DIKTATUR

Danes imamo na svetu dve vrsti diktatur, ki imata mnogo skupnega, čeprav si stojita popolnoma nasproti: desničarsko diktaturo, ki išče oporo v kapitalističnem sistemu ter na vojaški sili in levčarsko, ki omejuje najosnovnejše človekove pravice pod pretvezo marksističnega nazora.

Prva ima posebno plodna tla v Južni Ameriki, dostikrat z odobravanjem ZDA, ki gledajo na te pojave z očitnim zadovoljstvom. Tako stanje na Zeleni celini pomeni namreč jamstvo, da je komunistična nevarnost odstranjena, obenem pa se lahko še naprej izrabljajo naravna bogastva tistih dežel. Surovine so tam poceni, ker jih je v izobilju in ker služí izkupček samo redkim izvoljencem. Poleg tega ni dosti brige za blagor revnejših slojev prebivalstva, zato je delavska moč poceni. Vse to pride kot nalašč prav vell-

kim finančnim družbam Sev. Amerike, ki so trdno odločene obdržati za katero koli ceno plen v svojih mrežah.

Posebnost desničarske diktature je tudi, da se hoče posluževati cerkvene oblasti v svoje namene. Cerkev naj bi ji pomagala vzgojiti državljane v pohlevne podložnike, ki so jim krivice že tako ustrojile kožo, da se ne odzovejo na noben dražljaj več.

Levičarska diktatura je pa posebno trdna v vzhodnih deželah. Z očarljivimi vrednotami kot so razdelitev bogastva, enakost pravic in preskrba najrevnejših hočejo levičarske vlade odtehati osebno svobodo državljanov. Svoboda sama pa je največja vrednota na tem svetu in se ne da odtehati z ničemer. V teh političnih sistemih mora človek soglašati, v zameno pa dobi neko materialno blagostanje. Kdor ne soglašá, je odrinjen od soudeležbe na oblasti. Obtožen je kaj hitro delovanja proti državi, in ta obtožba lahko zajame vsakogar, tudi takega, ki mu še na misel ne pride, da bi kaj hudega storil.

Tudi levičarska diktatura ima svojo udarno moč predvsem v policiji, ljudska volja, o kateri mnogo govore, pa ji je malo mar. Sovjetska zveza z vojsko bedi nad svojimi sateliti in jih za storjeno uslugo še gospodarsko izrablja. Očitno je, da s silo straži pridobljeno prednost in prav to je tisto, kar se vsaki diktaturi »spodobí«.

KRISTJAN ODKLANJA VSAKO DIKTATURO

Kako naj gleda kristjan na diktaturo? Mislím, da ne sme biti dvoma. Biti kristjan pomeni izbirati svobodno življenjsko pot, pomeni ljubiti svojega bližnjega kakor sam sebe, priznavati tudi njegovo svobodo. V tem pričevanju ni prostora za nobeno diktaturo. Danes mora biti kristjan zopet tak kakor na začetku: tisti, ki družbi oporeka, tisti, ki je kot kamen, v katerega se vsakdo spotakne.

Mnogi očítajo Cerkev, da levičarsko diktaturo strožje sodí kakor desničarsko. Mislím, da to dela zato, ker kapitalizem ne postavlja ateizma v svoje temelje, to se pravi, da Cerkev ne ogroža v tem, kar je njeno bistvo. Mnogi kristjani pa še niso doumeli, da v resnici Cerkev odklanja kapitalizem prav tako odločno. Kristjan je osnovno revolucionar, a zanj ne pomeni revolucija samo zamenjavo ljudi, ki so na oblasti, z drugimi ljudmi, ki imajo o oblasti prav tako idejo kakor prejšnji.

Kristjan pričue s tem, da svet neprestano opozarja, da se mora ideja oblasti kot nasilja spremeniti. Veselo oznanilo, ki ga je Kristus prinesel na svet, izključuje diktaturo. Ideja, ki naj preplavi vse, je ideja ljubezni. Ta revolucija je počasna, a kristjan mora biti potrpežljiv in vztrajen revolucionar.

D. COTAR

Morova vlada je prejela zaupnico

Po glasovanju v senatu in poslanski zbornici je prejela Morova vlada tudi formalno vso oblast, da začne s svojim delom in se loti kočljivih vprašanj kot so gospodarska kriza, porast nasilja v državi in veliki primanjkljaj plačilne bilance.

V senatu je bilo glasovanje v četrtek 5. decembra. Za vlado je glasovalo 190 senatorjev (krščanski demokrati, republikanci, socialisti, socialdemokrati, predstavniki južnih Tirolcev in Doline Aosta), proti pa 113 (komunisti, neodvisna levica in MSI). Liberalci so se vzdržali.

V poslanski zbornici so se poslanci podobno izrazili kot v senatu; stranke leve sredine in južni Tirolci so glasovali za vlado (355 glasov), skrajna levica in desnica pa proti (226 glasov). Liberalci in predstavniki Doline Aosta so se vzdržali (19 glasov).

Koliko časa bo nova vlada zmožna življenja, je pa drugo vprašanje. Poleg raznih delikatnih problemov je treba raču-

Jeziški red ali Družba Jezusova, kot se red uradno imenuje, za katoliško Cerkev mnogo pomeni. Skoro bi lahko rekli, da je polnokrvni izraz Kristusove Cerkve na zemlji. Njen vpliv na dogajanje v Cerkví je velik. Kadar Družba Jezusova v redu vrši svoje poslanstvo, se to blagodejno čuti v vsej Cerkví; in kadar zaide v krizo, se ta raztegne tudi na božje ljudstvo v celoti.

Sv. oče Pavel VI. je 4. decembra zbranim zastopnikom celotne jezuitske družbe, ki so se v Rimu zbrali na svoje XXXII. glavno zasedanje ali kot jezuiti pravijo generalni kapitel, to tudi brez ovinkov povedal.

Dejal je: »Vprašujemo se, kako je trenutno z molitvijo, premišljevanjem, preprostostjo življenja, uboštvom, z nadnaravnimi sredstvi zveličanja v vašem redu? In koliko se držite osnovnih načel v veri in morali, ki jih oznanja cerkveno učiteljstvo? In v koliki meri še v polnem zaupanju sodelujete s papežem? "Oblaki na nebu", ki smo jih že leta 1966 opazili, kako mečejo senco na vašo Družbo, se še vedno niso popolnoma razpršili. Vse preveč pogosto prihaja do žalostnih primerov, ki imajo slab vpliv na duhovščino, druge redovnike in katoliške laike. Treba bo poiskati pripomočke, da se v Družbo povrne duh ustanovitelja in da bo spet odgovarjala pričakovanju Cerkev.«

V ISKANJU SVOJE ISTOVETNOSTI

Jeziški red šteje trenutno 29.436 članov. Največ jih je v ZDA: 6.458; sledi Španija s 3.238, nato Indija z 2.930, Italija s 1.612. Francija jih ima 1.368, Nemčija 1.037, Belgija 971, Brazilija 933, Kanada 904.

Od leta 1966 je red doživel velik osip, saj je tedaj štel nad 36.000 članov. Premnogi so šli na pot oporekanja. Navadno se je to končalo tako, da so red zapustili in se oženili.

Kakor se v pokoncilskem času mnogo govori o krizi duhovniške identitete (istovetnosti), to se pravi, mnogi duhovniki sami ne vedo, v čem je bistvo njih službe (ali posredovanje nadnaravnega življenja ali borba za boljše socialne razmere ali predvsem zunanja aktivnost, tako je isti problem zajel

tudi s tem, da sta socialistični stranki, ki Mora podpirata, medsebojno spirti. Prav zaradi tega mnogi menijo, da nova vlada ne bo mogla ostati na oblasti dlje kot do spomladanskih deželnih in upravnih volitev. Računajo, da bo Krščanska demokracija spet nazadovala, socialisti in komunisti pa se okrepili, kar bo sprožilo novo vladno krizo.

Smrt armenskega nadškofa na Dunaju

Na Dunaju obstaja redovna skupnost mehitaristov, ki so katoliški redovniki armenskega porekla. Ustanovil jih je leta 1701 menih Mehitar. Po njem so tudi dobili ime. Njih opat ima vedno škofovsko posvečenje. Zadnjih 40 let je bil to Mesrop Habozian, rojen leta 1887 v Armeniji. Sedaj je umrl. Med Dunajčani je bil zelo priljubljen, saj je redno pomagal deliti sv. birmo v stolnici sv. Stefana.

2. decembra se je v Rimu začelo 32. generalno zasedanje Družbe Jezusove. Sklical ga je general jezuitske družbe Pedro Arrupe z namenom, da se Družba sooči z današnjimi problemi in si dá sodoben obraz. Sredi slike vrhovni predstojnik p. Pedro Arrupe

tudi Družbo Jezusovo. Pojavilo se je vprašanje: Kakšen naj bi bil jezuit sredi današnje družbe? Prav ob tem vprašanju so se začeli člani razhajati.

To je ugotovil tudi sv. oče Pavel VI. V pismu jezuitskemu generalu p. Arrupeju (pismo, ki je bilo kar precej strogo) je sv. oče zapisal, da so se znotraj Družbe pojavile težnje razumskega in disciplinarnega značaja, ki če bodo prišle do veljave, bodo povzročile težke in morda neozdravljive spremembe v bistveni zgradbi Družbe.

Zato se je vodstvo jezuitskega reda s p. Arrupejem na čelu odločilo, da skliče posebno glavno zasedanje, ki naj bi pomagalo Družbi najti nova pota, da bo istočasno sodobna, obenem pa zvesta duhu ustanovitelja sv. Ignacija in res v pomoč sv. očetu.

Navadno so ta zasedanja takrat, ko umre jezuitski general in je treba izvoliti novega glavnega predstojnika. Le šestkrat do sedaj je prišlo v zgodovini jezuitskega reda do generalnih zasedanj, ki niso bila v zvezi z izvolitvijo novega generala. Tako zasedanje je tudi zadnje, ki se je pričelo 2. decembra in bo trajalo več mesecev.

Na ta generalni kapitel je prišlo 237 delegatov. Med njimi je tudi slovenski jezuit p. Pavel Berden, ki zastopa slovensko provinco. Delegati si bodo imeli marsikaj povedati. Iskali bodo Družbi nov obraz; obravnavali bodo mesto jezuita v sedanji družbi, pretresli vprašanja uboštvá, čistosti, evangelizacije v misijonih (v misijonih jih deluje nad deset tisoč, torej eden na tri), borbe za bolj pravičen socialni red, o vzgojnih metodah v zavodih, ki jih vodijo (53 univerz, 45 univerzitetnih kolegijev, 350 višjih srednjih in 4.300 osnovnih šol s 6.700 jezuiti, ki v njih delujejo). Posebej bo govora o pokorščini papežu, za katero se jezuiti vežejo s posebno obljubo in je bila zadnje čase marsikateremu jezuitu kamen spotike, češ da omejuje človeka v njegovem dostojanstvu.

Prav ta obljuba, tako lastna Družbi Jezusovi, pa je bila tista, ki je dala v preteklosti jezuitom tolik pomen in jo izenačila s Cerkvijo samo. Za papeža so bili je-

zuiti izvrševalci njegove službe in najbolj dragocena pomoč. Zato bomo toliko bolj razumeli zaskrbljenost sv. očeta, ko je opazil določene »oblake«, ki so vrgli senco na Družbo. Njegove besede, ki jih je 4. decembra spregovoril zbranim delegatom, so to v polni meri potrdile.

PAPEŽEV GOVOR

Sv. oče je jezuite opozoril, da so redovniki, to se pravi možje molitve, posnemanja Kristusa in evangeljskih obljub čistosti, uboštvá in pokorščine. V pokorščini naj ne vidijo oviro svoje osebnosti, ampak uresničenje Kristusovega govora na gori.

Jezuiti so apostoli, to je, Kristus jih pošilja po vsem svetu, da ljudem v vseh položajih oznanijo njegov nauk.

Jezuiti so duhovniki. To je značilno za to družbo, čeprav so v njej tudi redovni bratje. Duhovništvo daje družbi poseben pečat, saj ni bolj uspešnega načina posvečevanja duš kot sta oznanjevanje božje besede in delitev zakramentov.

Jezuiti so na poseben način povezani s papežem. Po njem so v zvezi s Kristusom, ki je prvi in najvišji voditelj Družbe.

Seveda pa pri tem prihaja do težav. Vse omenjene lastnosti se morajo izraziti v jeziku, ki bo razumljiv sodobnemu človeku. Jezuit naj bi bil v prednjih vrstah tistih, ki po zadnjem koncilu delajo na to, da se Cerkev obnovi sredi razkristjanjenega sveta. Pri tem je treba paziti, da se to posodobljenje ne bo izvršilo na škodo duha jezuitske družbe. Pazljivo bo treba razmisliti, kaj je bistvo družbe in kaj je treba storiti v današnjih razmerah.

Ob raznih vabah, kako vršiti sodoben apostolat, bo treba iskati osnovno opredelitev: ta naj bo v gojitvi duhovnosti, apostolske dejavnosti in pripravljenosti za pokorščino. Pred Bogom se moramo vedno odločati za to, kar bolj odgovarja njegovi volji; obenem je treba z odločnostjo nastopiti vsepovsod, kjer pride do oddaljitev od te božje volje. Vsak član Družbe naj ve, da je preizkusni kamen njegove vere prav pokorščina Cerkví.

Nova deželna vlada, njen program in perspektive za Slovence

Skoro istočasno z zaključkom politične krize na državni ravni je prišlo tudi do rešitve krize v deželi Furlaniji-Juljski krajini. Razlika je le v tem, da sta osrednjo rimsko vlado sestavili le DC in PRI z zunanjo podporo PSI ter PSDI, medtem ko so se štiri stranke leve sredine na deželni ravni sporazumele v globalnem smislu.

V imenu novega deželnega odbora je predsednik Comelli prebral v deželni zbornici 26. novembra daljšo programsko izjavo, ki poudarja v bistvu tri stvari: odprtje do opozicijskih sil, voljo do učinkovitejšega soočenja s težkimi gospodarskimi problemi in željo po globalni uresničitvi vprašanj slovenske narodne skupnosti.

Glede opozicijskih sil je predsednik Comelli dejal, da je treba ustvariti nove konstruktivnejše odnose z opozicijo v deželnem svetu in pri tem izrecno imenoval italijansko komunistično partijo.

V svojem govoru je deželni svetovalec Slovenske skupnosti dr. Stoka pravilno ugotovil, da je tudi Slovenska skupnost opozicijska sila, ki je v tej zakonodajni dobi, kakor tudi v prejšnjih, predložila več konstruktivnih zakonodajnih predlogov, med njimi tudi predlog za globalno zaščito Slovencev v Italiji, in da mora zato deželni odbor demokratično in pravično upoštevati tudi njena prizadevanja predvsem v korist državljanov slovenskega jezika.

Na Stokova izvajanja, posebej na njegovo zahtevo, naj gre v Rim posebna delegacija, sestavljena iz vseh političnih skupin v deželnem svetu, razen misovske, ki naj rimskim oblastem razloži upravičene želje in zahteve Slovencev v deželi, je predsednik Comelli dejal, da je novi odbor pripravljen na ta korak in da bo zato premislil, kdaj in kako naj takšna delegacija nastopi pred rimskimi oblastmi. Ker je svetovalec Slovenske skupnosti uspel v tem politično važnem predlogu, je v glasovalni izjavi dejal, da se v pričakovanju te akcije zaenkrat vzdrži.

V zvezi z izrednim načrtom, ki predvideva 55 milijard lir za naložbe, je Slovenska skupnost zagovarjala tezo, naj bi večji

znesek (doslej le 7 milijard) šel v kmetijske namene, medtem ko bi morali ustanovi IACP (ljudska stanovanja) znižati prispevke, saj sega ta ustanova vse prevečkrat po razlaščenju zemljišča in tudi nima pravilno urejenih najemnin; ponekod plačujejo namreč po nekaj tisoč lir na mesec, drugje pa tudi po 30 ali še več tisoč.

Kot je bilo sklenjeno v okviru Slovenske skupnosti in SDZ, je svetovalec dr. Stoka ponovno poudaril odločno stališče, po katerem je treba prenehati z vsakršnim razlaščenjem in odvzemanjem zemlje na škodo slovenskega prebivalstva, ki je bilo že vse preveč oškodovano zaradi tega. Če ne bodo oblasti prenehale z razlaščenji ter z apliciranjem takih zakonov, kot je krivični zakon št. 865/71, potem bo slovenska narodna skupnost — je dejal dr. Stoka — napravila vse, kar je v njeni moči, da se to doseže. Smo za napredek, a še prej smo namreč za obstoj in nemoteno življenje slovenske skupnosti v deželi.

V zvezi s preosnovo deželnega odbora in predsedstva deželnega sveta je omeniti še prevzem predsedstva s strani socialističnega Tržačana A. Pittonija, ki je tako postal četrti predsednik deželnega sveta (po de Rinaldinju, Ribeziju in Berzantiju). V izjavi, ki jo je kot novi predsednik deželnega sveta podal zbornici, je Pittoni poudaril protifašistično angažiranost naše dežele in našega prebivalstva in posebej pri tem tudi omenil slovensko prebivalstvo. To izjavo novega predsednika pozdravljamo in želimo, da bi predsednik deloval tudi v konkretnih zadevah v smislu teh obljub. Gre pri tem, kot je poudaril tudi slovenski svetovalec dr. Stoka v svoji izjavi v splošni diskusiji, za to, da se tudi na deželni ravni upošteva slovenski jezik in pravice slovenskega prebivalstva.

V pričakovanju izpolnitve teh obljub sta se Slovenska skupnost in SDZ v deželnem svetu vzdržali tudi pri glasovanju za novega predsednika deželnega sveta. Pittoni je bil tako izvoljen z glasovi DC, PSI, PSDI in PRI. Komunisti so v zvezi z glasovanjem socialističnega predsednika deželnega sveta oddali belo glasovnico.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Prosek

9. decembra smo na Proseku položili k večnemu počitku Milkota Danev, po domače Dolenčevega. Pokojnik je bil znan daleč naokoli kot priljubljen gostilničar in kot narodno globoko zaveden človek. Okupil je polno čašo trpljenja v 72 letih svojega zemskega bivanja, posebej za časa fašizma. Njegova gostilna je bila pravzaprav za tiste težke čase prosvetni dom. Lahko si mislimo, kaj je pokojni s svojo tudi že pokojno ženo Anico tvegati s takim vodenjem gostilne. Težko bi napisali, koliko dobrega je tudi po vojni, do svojih poslednjih dni naredil za slovensko petje, za slovensko besedo svoje vasi.

Za vse delo se mu je v cerkvi v izbranih besedah zahvalil domači župnik Sibeničnik, ki je tudi poudaril pokojnikovo duhovno življenje. Ob odprtem grobu pa so se od Milkota Daneva poslovili domači pevovodja in organist Milko Cibic ter v imenu zbora »V. Mirk« Bruno Rupel. Pela sta domači cerkveni zbor ter moški zbor »V. Mirk«. Pogreba se je udeležilo ogromno ljudi in mu s tem izkazalo čast za vse delo, ki ga je opravil za svojo vas, za svoje ljudi, za svoj narod.

Nove izdaje sv. pisma v Afriki

V Afriki pripravljajo okoli 200 prevodov sv. pisma v afriške jezike. 80 prevodov bodo pripravili katoličani in protestanti v skupni ekumenski izdaji. Sv. pismo je do sedaj prevedeno v 1500 jezikov, od tega 600 afriških.

Opozorili smo že, da imamo tudi Slovenci novo ekumensko izdajo celotnega sv. pisma, ki ga zelo toplo priporočamo.

Bralci pišejo

Prejeli smo s prošnjo za objavo:

K odgovoru inž. Vladimira Vremca v predzadnji številki Katoliškega glasa o Zadevi Delte ali novega italijanskega naselja na Krasu bi podpisani želel pribiti samo sledeče:

1. Vladimir Vrevec, ki se na široko opravičuje, kako je krajevno organizacijo Slovenske skupnosti o vsem obvestil — žal zelo pozno —, je za svoje delo odgovoren ne samo krajevni organizaciji SS, ampak tudi osrednjemu vodstvu v Trstu, katerega član je in je bil tudi pred zadnjim občinjskim zborom (Vrevec je namreč član sveta SS).

2. Ni nujno, da odstop inž. Vremca zahteva SS. Če Vrevec ve in prizna, da je bil izigran, bi bila njegova dolžnost, da demonstrativno odstopi sam, sicer nas težko prepriča o svoji »kremenitosti«. V svojem članku sem jasno zapisal, da je bil pokojni župan Josip Terčon osebnost drugačnega formata, ko ni klonil drugače kot pred komisarjem. Če župan Josip Guštin ali gospod Darij Jagodica ali kdorkoli drugi ne čuti, kaj mu je kot poštemu in »kremenitemu« Slovincu storiti, naj bi to storil vsaj član sveta SS Vladimir Vrevec, inženir, ki je na okrogli mizi DSI v Trstu sam priznal, da je sicer videl načrte za Delto, a da ni mogel po bežnem pregledu razumeti, da ne gre za hotelske sobe, ampak za stanovanja. Po slabi izkušnji z Girandolami bi se mu lahko vzbudil vsaj rahel sum, preden je za novi načrt dal svoj pristanek.

3. Slovensko javnost je V. Vrevec obvestil o Delti potem, ko je zanjo izvedela iz časopisja!

4. Če o Vremčevi poštenosti ne moremo dvomiti, lahko pa dvomimo o njegovi spretnosti. Ali ni Vrevec sam priznal, da je bil izigran. Sicer pa tega niti pretirano ne poudarja. Iz njegovega pisma bi skoraj lahko sklepali, da so bili »izigrani« vsi: od župana in arhitekta Jagodica, ki je načrte izdelal (očitno nevede, kaj dela!) do podžupana Godiča in do inž. Vremca. Skratka zdaj se, da je bilo preveč ljudi »izigranih«. Kdo je pa potem še sploh odgovoren? In komu je še mar slovenska zemlja in njen etnični sestav?

5. Končno bremo v časopisju, da je občinski svet v Zgoniku sklenil odvzeti dovoljenje za gradnjo Delte. Ali se ni to zgodilo izključno zaradi pritiska slovenske javnosti, zaradi jasnega stališča, ki ga je zavzela tudi ob tem spreminjanju etničnega sestava slovenske zemlje Slovenska skupnost, in navsezadnje tudi zaradi pisanja slovenskega časopisja? Zato se mi zdijo Vremčevi odgovori, ki jih pošilja na levo in desno, povsem odveč.

Zamejski Slovenec

Grčija je postala republika

Tri tedne po državnozbornih volitvah, v katerih je prepričljivo zmagal Karamanlis, so bili Grki spet poklicani, da glasujejo, to pot za potrditev republike ali za obnovo kraljevine. Odločili so se v razmerju 3:1 za republiko.

Po 143 letih monarhije je Grčija postala republika. Monarhijo so Grkom vsilili Angleži. Kraljevska družina je bila tujeja porekla in se zato ni nikdar globoko vkořenila v narodovo dušo.

Zadnji kralj Konstantin ima sedaj 34 let. Kralj je postal po smrti očeta Pavla leta 1964. Vendar se je izkazal za slabotnega vladarja. Glavno besedo je imela njegova spletkarska mati Friderika.

Ob udaru polkovnikov leta 1967 je sprva ostal v ozadju, potem pa v decembru istega leta poizkusil oprt na nekatere generale protiudar, ki pa se je izjalovil. Zato je moral oditi v izgnanstvo. Nekaj časa je preživel v Rimu, nato pa se je z družino naselil v Londonu.

NADŠKOF MAKARIOS SE JE VRNIL NA CIPER

Po skoro petmesečni vsiljeni odsotnosti se je predsednik Cipra nadškof Makarios vrnil na svoj otok. Grško prebivalstvo mu je priredilo navdušen sprejem, medtem ko ga je turško prebivalstvo sprejelo z nezaupanjem.

Nadškof Makarios je zbrani množici dejal, da ne bo nikdar pristal na delitev otoka, saj bi to pomenilo priložno presejanje prebivalstva. Tudi odklanja Makarios vsako rešitev, ki bi slonela na sili orožja. Obljubil je amnestijo vsem, ki so skovali udar zoper njegovo osebo.

Voditelj ciprskih Turkov Denktas je v zvezi z Makariosovim povratkom na Ciper dejal, da bo težko prišlo do sporazuma, če Makarios ne bo videl, da Ciper ni več tak kot ga je pustil ob svojem odhodu. Cipru bo treba dati zvezni način upravljanja, to se pravi turška in grška skupnost naj se upravljata ločeno, le vlada naj bo skupna. Nujno je treba nadaljevati s pogajanjem. Denktas je še dodal, da noče, da bi Sev. Amerika ali Sovjetska zveza bili garant ciprske neodvisnosti. »To je naš problem,« je zaključil svoja izvajanja, »in samo mi ga lahko rešimo.« Denktas je še obljubil, če bo prišlo do sporazuma, da se bodo turške čete počasi umaknile z otoka. Sedaj štejejo kar 35.000 mož.

Ekološka zaščita Jadrana na konferenci v Opatiji

V Opatiji se je končala tridnevna konferenca, posvečena zaščiti Jadranskega morja. Na razpravi so se dotaknili najbolj perečih vprašanj, ki so povezana z onesnaženjem morja, obenem pa so tudi začrtali smernice za reševanje Jadrana pred njegovo biološko smrtjo.

Dr. Budislav Vukas s pravne fakultete zagrebške univerze je opozoril predvsem na italijansko-jugoslovanski sporazum, ki je bil podpisan 14. februarja letos in s tem poudaril, da ta dokument omogoča skupna določila kot se je to že zgodilo za Severno in Baltsko morje. Govornik je še opozoril, da bo imela mešana italijansko-jugoslovanska komisija nalogo predložiti vladama v Rimu in Beogradu načrt norm, ki bi morale zagotoviti čisto morje.

Na konferenci v Opatiji so govorili še o vrsti drugih perečih vprašanj, zlasti o posebnih ukrepih, ki bi jih morali sprejeti glede industrijske odplake s posebnim ozirom na petrolejske čistilnice in glede postopne urbanizacije obalnih predelov.

V okviru skrbi za obrambo čistoče Jadranskega morja se v to vprašanje vključuje in bo njegovo važnost še poudarila konferenca, ki bo posvečena zaščiti morja ter razvoju turizma. Konferenca bi morala biti v prihodnjem marcu v Splitu, organizirali pa bi jo naj pod pokroviteljstvom Stalne konferencie mest Jugoslavije in Združenja italijanskih občin ANCI. Na tej konferenci bosta govorila kot poročevalca župan iz Benetk in predsednik občinske skupščine z Reke.

Nekaj pripomb k članku

»Na pravoslavnem pokopališču«

Članek, ki ste ga objavili 7. novembra letos na drugi strani vašega lista, prav res ne zasluži mesta, ki ste mu ga dali. Članek se sicer ni podpisal s polnim imenom, a je iz pisanja razvidno, da je imel večkrat priložnost razpravljati »s takimi, ki ekumenizmu in zbližanju s katoliško Cerkvijo niso posebno naklonjeni in ki naravnost iščejo razlike in vzroke za razdor«. Ta odnos, ki ga avtor pripisuje pravoslavnim bratom, bi lahko obrnil nase, ker je

njegov članek vsaj pristranski, če že ne krivičen in žaljiv do naših krščanskih bratov. Seveda se avtor članka tega ne zaveda. Z ozirom na omenjeni članek bi pripomnil naslednje:

1. Koncil spodbuja k resnemu iskanju skupnih poti in ne vzrokov za razdor. To pa moramo delati »z ljubeznijo do resnice, z dobrohotnostjo (caritate) in ponižnostjo.« (Odlok o ekumenizmu.)

2. Katoliška Cerkve je dogmo o vseh sprejela razmeroma pozno, šele po razkolu z Vzhodom. Sv. pismo nikjer jasno ne omenja vic, edinole posredno lahko sklepamo o njihovem obstoju. Praksa in izročilo katoliške in pravoslavne Cerkve potrjujejo obstoj vic.

3. Pravoslavni se spominjajo svojih pokojnih pogostokrat, zlasti pred velikimi prazniki, ko opravljajo jutranjice ali posebne litanije med sveto liturgijo. O veliki noči pa nesejo vstajenski pozdrav svojim pokojnim na pokopališča.

4. Kar se tiče navedb ob pogrebu ali ob sedmih inš., bi članek lahko pomislil prav tako na razne slovenske navedbe in razvade. Če jih one imenuje poganske, bi moral tudi te. Globlji pomen vseh teh navedb je treba iskati drugje in ne v pojedinah ali popisivanju, ampak v veri v posmrtno življenje, v krščanskem občestvu, ki ga tvorimo s pokojnimi, bodisi da so že med zveličanimi bodisi da so na poti v blaženost, tj. v vicahe.

5. Sv. maša se po nauku Cerkve ne daruje izrecno samo za enega pokojnika, marveč so njenih sadov deležni vsi kristjani, seveda bolj tisti, ki sodelujejo pri njej ali za katere se daruje. Kot molijo katoličani pri sv. mašah za svoje pokojne, tako tudi pravoslavni opravljajo posebne litanije (ektenije) pri sv. liturgijah. Zato je vsaka nasprotna trditev napačna.

6. Kdor se je kdaj udeležil pogrebnih opravil pri pravoslavnih ter prisluhnil njihovem liturgičnemu petju in ga tudi razumel, je bil ves prevzet ne toliko zaradi njihovega petja, kolikor zaradi bogate verske vsebine v liturgičnih pesmih. Te izražajo povsem trdno vero v posmrtno življenje in upanje v velikonočnega, zmagovitega Kristusa, ki je za vse kristjane jamstvo za večnost. Naj dodam, da je sedanja liturgična obnova v katoliški Cerkvi veliko prejela prav od pravoslavnih.

Mislim, da zadostuje teh šest točk v pojasnilo za omenjeni članek. Članki, ki niso napisani v duhu ekumenizma in jim manjka krščanska ljubezen do naših pravoslavnih bratov, so proti koncilskim težnjam in ekumenizmu ter ponovno odpirajo rane, ki bi se morale zaceliti po skupnem odprtem dialogu, ne pa z očitani in žalitvami.

J. Markuža

Veliko romanje poljske mladine

Na Poljskem so imeli pred kratkim veliko romanje mladine. Pri Marijinem svetišču Kalvaria Zebrzydowski v krakovski škofiji se je zbralo 5.000 mašnih strežnikov, bralcev in malih pevcev. Sv. mašo na odprtem je opravil kardinal Karol Wojtyła.

S TRŽAŠKEGA

Kraški rezervati

Vse se zdi, da bo v pristojni deželni komisiji kmalu v obravnavi zakonski predlog deželnega odbora o kraških rezervatih. O ustanovitvi le-teh je bilo mnogo govora, posebno ob zakonskem predlogu, ki je že bil v diskusiji v deželni komisiji in ki ga je moral zaradi pomanjkljivosti oziroma škodljivosti deželni odbor umakniti iz dnevnega reda.

Sedanji pristojni odbornik Mizzau je predložil nov osnutek in sicer po posvetovanju s slovenskimi političnimi in kulturnimi organizacijami. O zakonskem predlogu, ki naj uredi vprašanje zaščite Krasa, a ki naj še prej poskrbi za življenje in obstoj našega slovenskega prebivalstva na Krasu, se bomo izjasnili, ko nam bo dano na voljo besedilo zakonskega predloga.

Takrat bomo — seveda po temeljiti analizi — zavzeli o njem dokončno stališče. Ne bomo se pri tem ozirali ne na strokovnjake, ki so pri tem besedilo pomagali, ne na druge dejavnike. Pred očmi bomo imeli le potrebo po dejanski zaščiti Krasa, po ohranitvi našega ozemlja in po razvoju našega kraškega prebivalstva. Vse, kar bo šlo v drugo smer, bomo jasno in nedvoumno zavrgli, ker nam je pač zares za naš Kras!

GORIŠKE MOHORJEVKE V VSAKO SLOVENSKO HIŠO!

Mohorjevke so tik pred izidom. Obsegale bodo, kot smo že sporočili, tri redne knjige in eno izredno. Redne knjige so: KOLEDAR ZA LETO 1975, Marijana Kanduš: NA OBALAH MORJA ter Dr. Andrej Kobal: SVE-TOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE. Izredna knjiga: Dr. Janez Jenko: DRUZINSKA SRECA.

Pa bo kdo rekel: »Letos pa manj knjig kot običajno! Le tri!« Rednih knjig bo res manj po številu, ne pa po obsegu. Samo Kobalovo veldelo ima 404 strani in to je komaj prvi del knjige, drugi del izide prihodnje leto in bo približno istega obsega. Ta prvi del 404 strani pomeni tri in več običajnih mohorjevskih knjig, ki so prejšnja leta imela po 100-130 strani. Niti najmanj ne dvomimo, da bo Kobalovo delo slovenski »bestseller« v letih 1975-1976 najbolj iskana knjiga!

Bi radi poznali slovensko osebnost, od Sv. sedeža in italijanske države priznano avtoriteto, ki se ji je tudi vsemogočni »duce Mussolini« uklonil? Našli jo boste v koledarju.

Letošnje goriške mohorjevke v vsak slovenski dom! Naprošamo poverjenike, naj brž sporočijo, koliko mohorjevok naročijo.

UTRIP CERKVE

Prikazovanja niso bila nadnaravna

Leta 1956 je škof iz Harlema na Holandskem izjavil, da ni dokazano, da bi bila domnevna prikazovanja in razodetja »Gospa vseh narodov«, ki naj bi se godila v Amsterdamu, nadnaravna. Zato je prepovedal javno češčenje podobne »Gospa vseh narodov« in širjenje spisov, ki so trdili, da so prikazovanja in razodetja nadnaravnega izvora.

Kongregacija za nauk vere je to škofovo izjavo pred kratkim ponovno potrdila in vabi duhovnike in laike, naj nehaajo z vsako propagando za domnevna prikazovanja in razodetja »Gospa vseh narodov« in vse opominja, naj častijo preblaženo Devico, Kraljico sveta in oblikah, ki jih je odobrila in priporočil Sveti sedež.

Podobni izjavi sta dala škofa iz Piacenze o prikazovanjih v San Damiano in škof iz Eisenstadta na Gradiškanskem o prikazovanjih v Eisenbergu.

Avstrijski bogoslovci v novem šolskem letu

V novem študijskem letu 1974/75 je padlo število bogoslovcev v Avstriji od 410

na 391. Na novo je stopilo v bogoslovje 55 maturantov, kar je 21 manj kot lani, pač pa bo novomašnikov prihodnje leto 67, to je 8 več kot letos. Po številu bogoslovcev je prva škofija Linz (89), zadnja pa škofija Feldkirch (16) na Predarlskem. Krška, tj. celovška škofija je od devetih obstoječih avstrijskih škofij glede števila bogoslovcev na petem mestu. Ima 32 bogoslovcev; štirje so letos na novo vstopili, prav tako štirje pa bodo prihodnje leto posvečeni v duhovnike.

Misijonarji v Afriki so še potrebni

39 afriških škofov, ki so se udeležili zadnje škofovske sinode, je pred vrnitvijo v domovino v skupni izjavi prosilo za misijonarje v Afriki. Pripominjajo pa, da želi Afrika lastno Cerkev in zato morajo evropski misijonarji spoštovati značilnosti afriške kulture in biti na voljo in v pomoč domačim afriškim škofom.

Bogoslovci v Ugandi

Na duhovništvo se v Ugandi pripravljajo na filozofskem oddelku 260, na bogoslovnem pa 155 kandidatov. Pri štirih milijonih katoličanov je to število nezadostno, da bi mogla domača duhovščina v bližnji bodočnosti prevzeti vso evangelizacijo v deželi. 60 odstotkov duhovnikov je še vedno misijonarjev iz Evrope in Amerike.

Kaj bo z žičnico na Sv. goro?

Tostran in onstran meje se je raznesel glas, da bodo žičnico na Sv. goro ukinili. O tem so nato tudi pisali časopisi, med njimi »Nedeljski dnevnik« dne 29. oktobra. V članku so navedeni tudi razlogi, ki naj bi silili k ukinitvi žičnice: ti naj bi bili predvsem finančna izguba, ki jo žičnica povzroča Avtoprometu, kateri je lastnik žičnice. Zaradi tega je vodstvo podjetja sklenilo, da bo ukinilo prevoze z žičnico in da bo vso opremo prodalo, če dobi primerne kupca. S prevozi so prenehali že s koncem septembra.

Vendar zadnja odličitev še ni padla. Avtopromet je svojo namero predložil občinski skupščini v Novi Gorici, ki mora sprejeti zadnje odločitev. Ker živimo tu na meji in ker se zadeva žičnice tiče tudi nas, ki radi romamo na Sv. goro, bi o zadevi želeli tudi mi povedati svojo besedo.

Ne bomo se spuščali v številkke o izgubi, ki naj bi jo žičnica prinašala Avtoprometu. Omenjeni tednik trdi, da je v šestih letih obratovanja žičnica imela 2,2 milijona dinarjev izgube. Vse je mogoče. Vendar bi se vprašali, zakaj. Po računih investitorja bi morala žičnica prinašati dobiček. Tudi mi smo tega mnenja. Toda namesto dobička, je izguba, trdijo pri Avtoprometu. Zakaj?

Po našem mnenju niso krivi romarji, ki da prihajajo na Skalnico v veliko manjšem številu kot so predvidevali, temveč je kriv Avtopromet. Ta je namreč zgradil žičnico, toda potem ni nič več storil za njeno uveljavitev. Dolgo časa ni bilo nobene reklame o svetogorski žičnici. Nato so se pojavili neki plakati, ki vabijo na Sv. goro, vendar vse tako skromno in tiho, kot bi se bali preveč vabiti ljudi na obisk božje poti.

Druga še večja napaka je v tem, da je investitor na Sv. goro čisto pozabil, potem ko je zgradil žičnico. Na gori namreč ne samo, da ni hotela, kot je bil pred vojno, temveč dolgo ni bilo niti skromne gostilne, da bi se obiskovalec odtešal ali vsaj odšel.

Spominjam se, da smo po prvi svetovni vojni romali na Sv. goro, kjer so bile same ruševine, toda po maši smo dobili kavo, ki so jo kuhali v neki baraki. In kava je bila dobra. Sedaj pa, ko vozi žičnica na Sv. goro, se mi je zgodilo, da sem moral brez kave v dolino, kadar se nisem maral obrniti na samostanska vrata. Na vrhu ni bilo dobiti niti hladne vode.

Zadnji čas je bilo v tem oziru nekoliko boljše, ker so nekemu privatniku dovolili, da je odprl gostišče v prostorih nekdanje romarske hiše. Toda prostori so pretesni, povečati mu jih pa ne pustijo, čeprav bi to bilo zelo lahko izvedljivo. Tudi s spominčki je na Sv. gori križ. Ne dobiš primernih razglednic, kaj šele če iščeš kake nabožne ali turistične spominčke! Po drugih krajih je takih stvari na pretek, na Sv. gori ni človeka, ki bi take stvari založil.

Končno sta na Skalnici še problem zase bivši hotel in bivša romarska hiša. Gre za dve poslopji, ki sta družbena last. Toda družba pusti, da razpadata v dežju in burji. Zlasti nekdanja romarska hiša postaja »spomenik«, kako bi se ne smelo ravnati z družbeno lastnino.

To so vtisi, ki jih dobimo romar in turist, ki zaideta na Sv. goro. Romar bo še prišel, turist, posebno tujec, pa tudi izven nikoli več, kajti vemo, da turist želi poleg lepega razgleda in čistega zraku tudi primerno postrežbo. Te na Sv. gori ne dobi, tudi če jo plača z dolarji ali nemškimi markami.

Nič čudnega torej, če pada število obiskovalcev Sv. gore oziroma Skalnice in če zaradi tega pada tudi obratovanje svetogorske žičnice in če pri tem raste izguba. Čuditi bi se morali, ko bi bilo drugače. Sv. gora je brez dvoma najlepša izletna točka v okolici Nove Gorice. Kapitalist Ribič je pred vojno to spoznal in je zgradil prvo žičnico. Od nje je imel lepe dobičke, toda zato, ker so takrat romarji in turisti dobili na vrhu tudi dobro postrežbo.

Danes je tam gori samo Mati božja. Ta kliče svoje verne, toda ne prikljuje turistov, ki v smeraj večjem številu vozijo le mimo Sv. gore. Kako drugače je na Sv. Višarjah! Mnogi turisti se za kako uro

ustavijo in se z žičnico dvignejo na vrh Višarij. Toda tam ne samo najdejo razgled, temveč tudi postrežbo. Zato je višarska žičnica donosna, svetogorska pa ni.

Novogoriška občinska skupščina naj zaradi tega le trezno in odgovorno premisli, ali kaže opustiti svetogorsko žičnico in s tem za smeraj napraviti veliki kapital, ki je bil vanjo vložen.

Poleg tega naj v Novi Gorici pomislijo, da je svetogorsko svetišče tudi zadeva vseh primorskih Slovencev, naš ponos in naša ljubezen. Zato kaže napraviti vse, da bo obisk Sv. gore vedno lažji in vedno večji.

Kazimir Humar

KNJIGE GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE ZA LETO 1975

Andrej Kobal: SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE

... Oficirji smo prenočevali v palači blizu Travnika, ki mišlim, da je nekdanj služila za urade. Pri večerji so mi častniki 88. divizije povedali, da bo zvečer (bila je sobota) ples v Coroninjevi vili. Povabilu na udeležbo sem se odzval bolj zato, da bi videl notranjščino proslule vile, o kateri sem se spomnil pripovedovanja iz deških let...

... Jaz pa na ples, kjer je čakala skupina lepotic, takih, ki se potrudijo z lišpanjem za oficirsko zabavo. Samo z eno sem plesal. Lepo je šel počasni ameriški valček, a komaj sva se zavrtela, mi je začela govoriti o Slovincih. To so grozni, divjaški ljudje, vražarski teroristi, brez šol, kvečjemu dobri za pastirje, pa hočejo, da se jim dá Gorica in Trst, kulturni italijanski mesti, česar Amerika, če ji je kaj za ohranitev zapadne civilizacije, ne sme nikoli dopustiti. Kakor da se je navadila na izust tako govoriti, ji je šlo, jaz pa sem pokazal veliko zanimanje, da mi je govorila kar naprej in sva odplesala še eno. Ko je godba nehala, sem jo kar naprej precej trdo držal za roki, da bi prehitro ne odšla.

»Sram te bodi!« sem rekel po slovensko, ker sem vedel, da razume. Krčevito se je zdrznila, hotela oditi, a jaz sem jo zadržal. »Koliko te plačajo za propagando, ki jo tu uganjaš proti svojim ljudem?«

Ne spominjam se drugih besed in bi jih tudi ne zapisal. Dekle je samo zastokala v odgovor. Odšla je iz dvorane in se ni več prikazala na ples.

Demokratizacija šole

2. decembra je Društvo slovenskih izobražencev v Trstu priredilo v okviru ponedeljkovih srečanj okroglo mizo o novi šolski ureditvi s posebnim oziranjem na odmeve, ki jih bo ta imela na slovensko šolstvo. Krajše uvodne referate so imeli ravnateljica liceja prof. Abramova, prof. Šah, ravnatelj enotne srednje šole s celodnevno zaposlitvijo prof. Mamolo in predstavnik združenja staršev Simičičeva.

Iz teh referatov so si prisotni ustvarili jasno sliko o pogojih, iz katerih se je razvila reforma, potem o novi ureditvi šolske strukture ter o razmerju med zakonskimi normami, ki urejajo slovensko šolstvo, ter novimi šolskimi organi. Živahna debata se je razvila posebno okrog vprašanja, ali je za slovensko šolo najbolj primerno, da na Tržaškem ustanovijo enokrajni šolski svet samo za slovenske šole ali pa skupno z italijanskimi.

Ob koncu se je razpletlo zanimivo vprašanje, kako naj se slovenski starši ravnajo pri bližnjih volitvah za nove šolske organe: ali naj politične stranke predstavijo svoje liste ali pa naj se skuša doseči v okviru združenja staršev, ki vključujejo starše vseh prepričan, da oni prevzamejo pobudo ter sestavijo enotne liste.

Ta zadnja rešitev se je zdela najbolj primerna iz dveh razlogov: prvič se še ne

ve, kako bodo ti organizmi funkcionirali in je zato treba že od vsega začetka čimveč skupnih naporov in dela in čim manj poudarjanja tistega, kar nas ločuje; drugič, dogovorno sestavljena lista bo bolj upoštevala dosedanje delo raznih članov združenj in onemogočila večje zamere pri razdelitvi mest npr. med različni šolami istega didaktičnega ravnateljstva.

Za zaključek so prisotni enoglasno ugotovili, da je za dobro delovanje novega sistema treba razjasniti še mnogo nejasnih točk, obenem pa je potrebna zavest vseh slovenskih staršev, ki morajo s svojimi odločitvami prispevati k napredku slovenske šole.

Šolanje v Rimu ni vedno koristno

Kongregacija za širjenje vere je sklenila, naj se duhovniški kandidati iz misijonjskih dežel pripravljajo na duhovništvo v domačih semeniščih in ne v zavodih v Rimu. Izkušnja je namreč pokazala, da se mnogi duhovniki, ki so dovršili študije v Rimu, ne želijo vrniti v svoje dežele, kjer so pač življenjske razmere bolj skromne kot v Evropi ali Ameriki. Nekateri so celo raje zapustili duhovništvo kot da bi se vrnili v svoje rodne dežele.

Klavirski recital

V petek 29. novembra je nastopil v Kulturnem domu s klavirskim recitalom priznani umetnik Vladimir Krpan. To je bil tretji letošnji abonmajski koncert Glasbene maticice. Spored je obsegal v prvem delu »Istrijanko« pokojnega tržaškega skladatelja Karola Pahorja ter Schumanov »Karnaval op. 9«, v drugem delu »Sonato« Stjepana Šuleka ter »Funerailles« Franza Liszta. Krpan je bil v prvem delu nekoliko šibek, popolnoma pa se je razživel v drugem delu in v dodatkih, ki si jih je z navdušenim ploskanjem izprosil občinstvo.

Pred začetkom koncerta so se prisotni z enominutnim molkom poklonili spominu skladatelja Karola Pahorja, ki je umrl nekaj dni prej.

70-letnica Marijine družbe v Rojanu

Skoraj neopazno je šla mimo važna obletnica naše Marijine družbe. V Kroniki Marijine družbe je zapisano, da je bil ustanovni občni zbor 8. decembra 1904 ob petih popoldne v prostorih župnijskega urada. Iz Kronike zvedemo, da je škofa zastopal katehet Bruno Kratzig. Prisotni so bili še: rojanski župnik Jožef Jurizza, Anton Pernarčič, rojanski kaplan in Jakob Ukmar, rojanski kaplan in začasni družbin voditelj. Ta je tudi predsedoval ustanovnemu shodu. V Marijino družbo je tedaj stopilo 50 rojanskih deklet. Izvoljen je bil prvi odbor in družbenkam razdeljena družbena pravila.

Vsa slovesnost je trajala le trideset ur. Tako se je začelo življenje in plodno delovanje Marijine družbe. Njen vpliv je polagoma segel skoraj na vsa področja župnijskega življenja.

Obletnice smo se spomnili v cerkvi. Ob devetih je bila zahvalna služba božja. Popoldne ob štirih je bila slovesnost v cerkvi z zahvalno pesmijo in nato jubilejni shod v Marijinem domu. Praznik smo zaključili z družabnim srečanjem pri mizi. - S. Z.

Vesel večer pri Sv. Ivanu

Preteklo nedeljo 8. decembra je bila v Marijinem domu pri Sv. Ivanu prava mala revija domačih kulturnih moči. Nastopila sta kar dva domača zbora: v vsem zamejstvu dobro znani odlični mešani zbor in novi otroški zbor svetoivanskih šolarjev. Večji pevci so zapeli štiri zbornes pesmi, otroci pa tri.

Vsak dobro pripravljen nastop otrok na odrju je vedno prijetna in hvaležna točka. Kadar pa se prvič postavi na oder skupina okrog trideset otrok in ti otroci vsako pesem sami lepo napovedujejo ter vse pesmi brezhibno dvoglasno zapojejo, takrat zaživi v dvorani navdušenje in priznanje, ki zajame vse.

Ob takem prvem otroškem nastopu so poleg staršev in domačega duhovnika zlasti zadovoljni člani mešanega zbora; vidijo namreč, da prihaja nov pevski naraščaj, to pa pomeni, če bo vztrajnost, da slovenska pesem pri Sv. Ivanu še dolgo po letu dva tisoč ne bo utihnila! Zato vse priznanje dirigentu obeh zborov ge. Nadi Žerjal-Zaghet!

Kot nova skupina so stopili prvič pred polno dvorano mladi skavtje-roverji, tokrat kot člani novega ansambla Explorer

74. Ko se je zastor odprl, so začeli kar igrati in prepevati in bolj proti koncu njihovega nastopa — zaigrali so nam šest melodij — smo zvedeli, kdo in odkod da so. Veselo jih je po imenih predstavil »jaz pa vsega malo«, to je študent Marjan Kravos, ki s tipičnim »vsega malo« s svojimi prijatelji dosti naredi.

Prvi nastop svetoivanskih fantov daje vse upanje za novo presenečenje vsaj tam okrog pusta ali še prej. Ne smemo opustiti javne zahvale g. Petru Sorliju, ki je nabavil instrumente in so se mu veselili godci pred vso dvorano prijazno zahvalili.

Na sporedu tega večera je bil tudi znani film, ki so ga že mnogi videli: Trst je moje mesto, režija Marjan Jevnikar in Boris Pahor. Strokovno oceno tega filma, prvenca s to vsebino, bomo brali drugje, mi pa pohvalimo mlade fotografe in njihove idejne sodelavce. Srečni smo, da nam znajo v kratkem domačem filmu povedati in pokazati toliko lepega, toliko našega.

Duhovniki v katoliški Cerkvi

Trenutno jih je 418.000, a njihovo število stalno pada. V Evropi zaznamujejo porast duhovniških poklicev le še na Poljskem in v Jugoslaviji. Zanimivo je, da je pred kratkim izšel v vatikanskem listu »L'Osservatore della Domenica« članek jezuita p. Mondina, v katerem je rečeno, da mogoče ni že več daleč čas, ko bo Cerkve prisiljena posvetiti oženjene moške za duhovnike. To se bo zgodilo, ko po farah zaradi pomanjkanja duhovnikov ne bo več nedeljske maše.

Poglejmo dejstvom v oči!

Samo dve izbiri ima na voljo naš list: da poveča naročnino in ostane še naprej glasnik naših verskih in moralnih vrednot, kulturne dejavnosti ter narodne zavestnosti, ali pa da se častno poslovijo z bojišča, na katerem je uspešno ključoval vsem nasprotovanjem z leve in desne ter pogumno služil interesom naše skupnosti.

Prepričani smo, da so se naši naročniki že opredelili in odločili, da bodo listu tudi v bodoče ostali zvesti in ga gmotno podprli, da bo mogoč še naprej vršiti svoje nenadomestljivo poslanstvo. Zato bodo z razumevanjem sprejeli neizogibno povišanje naročnine in prek leta radi ob raznih priložnostih (smrt v družini, vesele obletnice, krstji, poroke, počastitev spomina dragih oseb) kaj darovali v tiskovni sklad našega lista. Ko imamo pred očmi potrebe misijonov, naših zavodov, kulturnih ustanov, ne pozabimo, da imamo med seboj velikega neboljlega, ki potrebuje naše stalne skrbi in pozornosti: Katoliški glas. Podpirajmo ga redno, z veseljem in tudi z velikodušnimi darovi.

Naročnina v letu 1975 za Katoliški glas bo naslednja: za Italijo 6.000 lir, posamezna številka 150 lir; za inozemstvo 8.000 lir ali protivrednost 12 USA dolarjev.

In še to bi radi povedali: Kdor hitro dá, dvakrat dá! Naj bi naročniki svoje obveznosti čimprej poravnali, vsaj do konca prihodnjega meseca! Listu bodo na ta način zagotovili obstoj, upravi pa prištedili mnogo nepotrebnega dela, terjatev in drugih nevesčnosti. In lepa hvala za razumevanje.

Primorski slovenski biografski leksikon (PSBL)

1. snopič: A - Bartol

Goriška Mohorjeva družba je pred tremi tedni izpolnila obljubo iz decembra lani, ko je napovedala skorajšnji izid prvega snopiča leksikona. Naročniki in sploh vsa primorska javnost, pa tudi izven meja Primorske, so nekateri bolj drugi manj nestrpnost pričakovali to izredno, tudi pomembno gotovo da prepotrebno delo. Zdej je tu. Naročniki jo imajo v rokah (torej niso bili »osleparjeni« od strani Družbe in upam, da se zaupanje vanjo zaradi te nehotene in objektivno upravičene in že kar opravičene zamude ne bo omajalo), ga prebirajo, odkrivajo v njem vrsto osebnosti, o katerih so vedeli malo ali nič, pri že znanih pa se čudijo tisti njihovi dejavnosti, ki je bila doslej malo ali premalo znana, pa daje sedaj tem osebnostim poseben čar in mik ter jih postav-

lja včasih v mnogo svetlejšo luč.

Marsikdo se huduje, da je snopič tako droban, da je v njem še toliko prostora zavzel tisti del (kratice in bibliografski popisi), ki bi ga preprosti bralec lahko gladko pogrešal. Toda ali ni nihče pomislil, koliko bo to gradivo koristilo našim piščočim kulturnim delavcem, dijaštvu itd.?

Drugim se ob branju vzbujajo različni pomisleki, zdaj bolj utemeljeni zdaj manj. Nekateri zmigujejo z glavo, češ da je leksikon zaoral preširoko (glede števila), so pa tudi taki, ki menijo, da pregloboko (v smislu navajanja podrobnosti). Eni niso zadovoljni, da je delo ilustrirano, drugi pogrešajo več slik in čisto določenih osebnosti.

Eni prebirajo vrstice, kakor stoje v leksikonu, in berejo misli, ki so tam zapisane, drugi berejo tiskane vrstice in še med vrsticami, pa kombinirajo različne trditve v člankih v drugačnem zaporedju ali odvisnosti kakor tam stoje. Enim so članki pisani preveč megleno, drugi vidijo že v njih ostrine, ki bi se jih bil moral leksikon izogniti... In še, in še.

Podpisani je bil priča takim razgovo-

rom. Prisluhnil je ugovorom, skušal razumeti negotovanje, skušal pa tudi ujeti trezno kritiko, pa naj je delo grajala ali hvalila.

Tudi sam si je, vsaj kolikor je na hitro mogoče, skušal ustvariti svoje mnenje o delu. Skušal ga je rentgenizirati skozi oči uporabnika, pa skozi oči neprizadete opazovalca in se skušal približati perspektivi, s katere bodo ta leksikon, če Bog da, uporabljali in ocenjevali naši znanjci.

Leksikalna dela imajo v svetu, pri različnih narodih različne namene in uredništve. Pretežno predstavljajo leksikoni, enciklopedije in podobna dela prereza in povzetek ter na najmanjši možni prostor skrčen prikaz neke osebnosti ali dela.

Tak in nič drugačen ne more biti namen leksikonov v več zvezkih. Tudi so ta dela takó tempirana, da je moč dati bralcu-uporabniku v roke kar se da zajetno leksikalno gradivo v čim manjšem možnem času.

Ker so leksikalna dela seizmografi (merilci potresov) vsega človekovega znanja na enem ali več določenih področjih in hočejo biti kar se da na tekočem, zato

skušajo zaokrožiti svojo snov tako, da dajo uporabniku dovolj trdne orientativne napotke, obenem pa tudi bistvo obravnavanega. Če to še ni iz kakršnega koli vzroka mogoče, potem posrbijo za to z dodatno literaturo o vprašanju.

Marsikdo, ki je dobil v roke 1. snopič PSBL, ga je odprl in skušal slediti opisu z gori navedenimi kriteriji. Tu in tam je uspel, pa ne vedno. Zato se je nemalo začudil in si začel postavljati vprašanja o samem bistvu tega dela, o vzrokih, ki so ga vzpodbudili, o zgodovini njegovega nastajanja, o začetnih poskusih uredništevjanja dela, o sami ostvaritvi in seveda o kriterijih, ki so vodili uredništvo, o zamisli celotnega dela, in kako se to uresničuje skozi prvi snopič.

Edini, ki bi nam lahko na vsa ta vprašanja odgovorili, bi bili tisti, ki so delo zamislili. Ker pa je delo plod vrste delavcev, bi tudi ta pot ne vodila takoj do cilja.

Preostaja tako drugi način, kako priti do tega cilja, spoznati prehojeno pot vzvratno, se pravi, vzeti leksikon v roke in skušati razbrati iz gradiva, ki ga pri-

maša, kako se zrcali zamisel avtorjev v praksi in kako je do te in take oblike leksikona prišlo.

Pri tem retrospektivnem pregledovanju nam pravzaprav veliko pomaga že sam uvod. Tu je uredništvo dokaj stvarno in pregledno razgrnilo svoj program, opozorilo na obseg snovi, način podajanja, kriterije, ki so delo usmerjali.

Uredniškemu konceptu glede ozemlja, ki naj ga leksikon zajame, ni kaj oporekati. Morda se bo našel tu in tam kdo, ki bo hotel pojem »primorski« zožiti, vendar se nam zdi, da je »primorskost« za naše pojme, za danes živečega človeka zares tista, ki se je, če že ne ustvarila, pa vsaj utrdila prav v času med obema vojnama.

Življenje pod tujo državo v času, ko so bili ostali Slovenci združeni v narodni državi po prvi vojni, je nekdanjemu »avstroogrskemu« primorstvu dodalo toliko novih in značilnih potez, da je današnji pojem več kot utemeljen. Povrh vsega ga niso ustvarili uredniki leksikona, marveč najvidnejši povojni slovenski zemljepisci in zgodovinarji. (Se bo nadaljevalo)

Mala „Cecilijanka“ je navdušila

Praznik Marije Brezmadežne je že dolgo praznik mladine, ki ob idealu Brezmadežne utrjuje svoje ideale. Zato je bila posrečena pobuda, ki jo je pred tremi leti dala Zveza slovenske katoliške prosvete, da na Marijin praznik 8. decembra priredi nastop mladinskih pevskih zborov, ki naj bi bil nekako dopolnilo vsakoletni reviji pevskih zborov na Goriškem, »Cecilijanka« imenovani.

Letos je bil preteklo nedeljo 8. decembra ta mladinski nastop že četrtič, to pot v organizaciji Združenja cerkvenih pevskih zborov Gorica, ki je bila med tem priklicana v življenje. Dvorana Katoliškega doma je spet doživela svoj veliki dan, saj je bila polna kot le malokdaj. Seveda, ko se povežejo otroci, njih starši in sorodniki, je obisk vedno veličasten.

Predsednik Združenja Mirko Spacapan je nastop odprl s priložnostnimi besedami. Pravilno je dejal, da naša pesem v

ZDRUŽENJE CERKV. PEVSKIH ZBOROV GORICA

priredi v nedeljo 29. decembra ob 15. uri v goriški stolnici

BOŽIČNICO

Prireditev bo povezana s svetoletnim obiskom slovenskih okoliških vasi stolne cerkve. Nastopili bodo združeni otroški zbori, moški zbor »M. Filej« in združeni mešani zbori.

zamejstvu ne bo zamrla, dokler bomo prirejali take nastope s najmlajšimi. Prav ta mladi rod je zagotovilo našega obstanka in vedrega pogleda v bodočnost.

Prvi od zborov je nastopil mladinski zbor »Kekec« iz Gorice, ki ga vodi Ivo Bolčina. Zavzeto je zapel tri pesmi.

Nato so prišli mladi pevci z Vrha. Ni jih mnogo, pa so se kar dobro odrezali. Pod vodstvom Janeza Pavletiča iz Rupe so podali štiri pesmi.

Sledil jim je mladinski zbor iz Števerjana, ki ga je pripravila in dirigirala Anka Cernic. Predstavil je tri pesmi.

Za spremembo na odru so nato poskrbeli otroci iz Rupe in Peči. Ob harmonikarski spremljavi Enza Pavletiča so pod vodstvom Jožice Kovic zelo pristržno izvedli rajanje ob narodnih motivih.

Tudi trio iz Podgore je ob spremljavi na harmoniko, ki jo prav večje upravlja Katja Antonič, zapel tri pesmi. Nastopajoče je naučil Maks Debenjak.

Po odmoru so prišli na oder mladi Štandrežci. Bili so najbolj številna skupina. Elvira Chiabai jih je dobro pripravila in odlično so zapeli.

Otroci iz Podgore so hoteli pokazati, da nimajo samo glasbenega tria v vasi, temveč tudi celoten mladinski zbor. Pod vodstvom učitelja Mladena Uršiča in ob

Sprava pot k miru

Tako se glasi tema sedmega svetovnega dneva za mir, ki ga bomo obhajali 1. januarja 1975. Tema je skoro istovetna z mislijo svetega leta. Če hočemo priti do mirnega sožitja med ljudmi, moramo najprej poiskati mir z Bogom, vršiti božjo voljo, izpolnjevati njegove zapovedi; potem bomo našli tudi skupni jezik v urejanju medsebojnih odnosov.

Obsodba rasistične nestrpnosti

Skofje ZDA so ostro obsodili vse pojave rasistične nestrpnosti, predvsem razne manifestacije. Skofje pravijo, da jih predvsem boli in se sramujejo, da je med nestrpnosti tudi mnogo kristjanov.

ska pesem, polno hrepenenja po neutrušeni ljubezni. Metelka se mu je pridružil, dokler ga drugi jetniki niso prepili, naj molči, ker nima posluha.

»Si že kdaj spal pri ciganki?« je vprašal Langoš.

»Sem. Pred dvema tednoma,« se je zlagal Metelka.

»Lažeš,« je Langoš povzdignil svoj glas. »Gospodski ljudje nikdar ne lažejo, in jaz sem gospodski človek.«

»Kockar, ne pa gospodski človek.«

Metelki, ki je v kratkem času izpraznil več kot pol steklenice žganja, se je pričel zapletati jezik. Na svet okrog sebe je gledal samo še v svetlih barvah. Imel je občutek, da ni v internacijskem taborišču, temveč v kavarni »Excelsior«, iz katere so ga nekoč vrgli natakariji, ker je bil pijan in je vznemirjal goste. Ker je postal preglasen, so se spanja potrebni jetniki začeli razburjati. Toda Metelka se za njih opomine ni zmenil.

Nekdo je v temi zapel čustveno cigano

(Konec prihodnjič)

spremljavi Katje Antonič so prepričljivo podali tri pesmi.

Najbolj od daleč so bili mladi pevci iz Zgonika, ki so pod vodstvom Srečka Zivca imeli svojstven program: petje se je prelivalo z glasom piščali in je tvorilo glasbeno ozadje za recitacijo več pesmi.

Zadnji so prikoralali na oder mladi pevci iz Doberdoba. Tudi ti so bili zelo številni. Magda Ferfolja jih je uspešno predstavila občinstvu.

Nato je sledil sklepni prizor, res mogočen in prisrčen. Vsi nastopajoči so prišli na oder in pod zanesljivo roko Magde Ferfolja gromko zapeli dve kritici pesmi »Veš, o Marija«. Naj še omenimo, da je posamezne pesmi napovedovala in lepo povezovala Lidija Jarc iz Podgore.

Pridružujemo se besedam M. Spacapan, ki je svoj nagovor na začetku prireditve zaključil z mislijo: »S kakšnim veseljem bomo čez nekaj let gledali nove moči na odru, katere bo vodil novi kader, ki se nam obeta. S samozavestjo lahko ponovimo stari slovenski rek: Se bomo pelile«

—Jk

OBVESTILA

Božična številka našega lista, zadnja v tem letu, bo izšla v dvojnem obsegu v četrtek 19. decembra. Prosimo naše organizacije, ustanove, društva in podjetja, da za to številko pravočasno pripravijo svoja božična in novoletna voščila.

Duhovna obnova goriških slovenskih otrok za božič bo v ponedeljek 23. decembra ob 10.30 dopoldne v cerkvi sv. Ivana s sveto mašo. Otroci, ki so že bili pri prvem sv. obhajilu naj pridejo ob 10. uri; tam bo priložnost za sv. spoved. Starši, pošljite svoje otroke, da se lepo pripravijo za božične praznike!

Glasbena Matica javlja v sodelovanju z ZSKP in SPZ nastop okteta »Gallus«, ki bo druga prireditev v okviru koncertnega abonmaja. Koncert bo v nedeljo 15. decembra ob 16.30 v dvorani palače Attems.

Slovensko akademsko društvo (SKAD) vabi na večer, posvečen pisatelju Borisu Pahorju, ki bo v mali dvorani Katoliškega doma v sredo 18. decembra ob 20.30.

Trgovska šola v Gorici vabi starše na roditeljski sestanek, ki bo v nedeljo 15. decembra ob 9.30 na sedežu šole.

Društvo slovenskih izobražencev vabi v ponedeljek 16. decembra ob 20.15 na razgovor o Primorskem slovenskem biografskem leksikonu. Povabili smo urednike, ki bodo lahko dali odgovor na vprašanja udeležencev. Razgovor bo v društvenih prostorih v ul. Donizetti 3.

Mladinska igra »Jurček« bo v Kulturnem domu v Trstu v torek 17. decembra ob 15.30.

Drama SNG iz Ljubljane bo gostovala v Kulturnem domu v Trstu z dramo S. A. Najdenova »Vanjušini otroci« v petek 20. dec. ob 16. uri abonma red H in red I; isti dan ob 20.30 abonma red A in D; v soboto 21. decembra ob 20.30 abonma red B in E; v nedeljo 22. decembra ob 16. uri red C in F.

DAROVI

Za tiskovni sklad: M. O. 5.000; Milka Goričan 2.000; ob krstu vnuka Miloša družina Cotar 10.000; ob krstu vnukinje Marije Albina Mamolo 10.000 lir.

Za Alojzijeve: v počastitev spomina pok. zveste Marije Frandolič darujeta dr. Nikolaj Tonkli in Marija Tonkli 10.000; v spomin pok. župnika Janka Zagarja daruje I. Pavan 5.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: ob 20. obletnici smrti Janeza Pavan darujeta hčerki Ivanka in Marija 5.000 lir.

V počastitev spomina pok. staršev daruje Justina Komjanc po 5.000 lir za Zavod sv. Družine in za Alojzijeve.

Za Marijin dom v Rojanu: ob drugi obletnici možev smrti daruje P. P. 10.000; Pina Buhnič 10.000 lir.

Za Marijanišče na Opčinah: ob poroki sina učiteljice Frandolič nabrali učitelji in učiteljice osnovne šole na Proseku 8.000 lir.

Za cerkev v Skopju: M. F. 2.000; A. C. 5.000 lir.

Za misijone: A. M. 10.000; Berta Zugna 1.000 lir.

Za lačne po svetu: N. N. iz Rupe 5.000; M. F. 2.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 22.45. Dejstva in mnenja: 14.30 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Spored od 15. do 21. decembra 1974

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 Mladinski oder: »V kraljestvu zime«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj. 14.30 Nedeljski vestnik. 16.00 Sport in glasba. 17.00 »Samota«. Drama. 17.45 Nedeljski koncert. 18.45 Folk iz vseh dežel. 19.30 Zvoki in ritmi. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika. 22.20 Ritmične figure.

Ponedeljek: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 14.30 Pregled slov. tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za šole. 18.50 Baročni orkester. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 20.35 Slovenski razgledi.

Torek: 11.35 Pratika. 12.50 Medigra za pihala. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Komorni koncert. 19.10 Od odra do filma. 19.20 Za najmlajše. 20.35 H. Berlioz: »Benvenuto Cellini«, opera. 21.35 Nežno in tiho.

Sreda: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za šole. 18.50 Deželni koncerti. 19.15 Avtor in knjiga. 19.35 Zbori in folklor. 20.35 Simfonični koncert. 21.55 Motivi iz filmov.

Četrtek: 11.35 Slovenski razgledi. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Skladatelji iz njihovega dopisovanja. 19.10 Ital. gledališče v Ljubljani. 19.25 Za najmlajše. 20.35 »Kardinal Lambertini«.

Petek: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za šole. 18.50 Sodobni slov. skladatelji. 19.10 Religiozna lirika Vladimira Kosa. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Koncert. 22.10 V plesnem koraku.

Sobota: 11.35 Poslušajmo spet. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Koncerti naše dežele. 19.10 Goriški grad. 19.40 Pevska revija. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 Gregor Rihar. 21.30 Vaše popevke.

Ukve imajo novega župnika

Za župnega upravitelja v Ukvah v Kanaalski dolini je bil imenovan beneški duhovnik Marij Garjup, do sedaj kaplan v kraju Moggio (Možnica).

LJUBLJANSKA TV

Spored od 15. do 21. decembra 1974

Nedelja: 9.05 Svet v vojni. 9.55 Otroška matineja. 10.55 Veleslalom za ženske. 12.30 Ljudje in zemlja. 13.35 Nedeljsko popoldne. 16.40 Košarka Zadar: C. Zvezda. 18.15 Vidocq. 20.00 Človek in pol. 21.05 V vroči Sahari. 21.35 Sportni pregled.

Ponedeljek: 17.25 v znamenju dvojčkov. 20.05 »La Moschetta«. 21.45 Kulturne diagonale. 22.10 Kratek film.

Torek: 17.30 Carovnik iz Ozza. 18.10 Zivljenje v gibanju. 18.40 Podoba naših mest. 21.05 A. Ivanov: Sence izginjajo opoldne.

Sreda: 16.00 Viking Viki. 16.25 Košarka Rabotnički: Borac. 20.05 Drevo raste v Brooklynu, film.

Četrtek: 17.30 Bratovščina Sinjega galbe. 18.20 Svet v vojni. 20.05 Dimitrije Tucović. 21.30 Koncert.

Petek: 16.35 Veleslalom za moške. 17.35 Otroci pojo o zimi. 18.05 Ameriška narodna glasba. 18.35 Začetki življenja. 20.10 Pod kozorogovim povratnikom, film. 22.05 Harlem.

Sobota: 17.00 Drsanje. 18.15 Pellerinova hči. 20.00 Neretva, film.

SKPD »MIRKO FILEJ« - GORICA vabi na

KONCERT KLASIČNIH SKLADB

ki bo v nedeljo 22. decembra ob 16. uri v Katoliškem domu in ga izvajal KOMORNI GLASBENI ANSAMBEL iz Zagreba. Ansambel šteje šest članov, ki igrajo na razna glasbila.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 12% davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

Okrogla miza v Zavodu sv. Družine

V Zavodu sv. Družine v Gorici je bila v ponedeljek 9. decembra okrogla miza, pri kateri je sodelovalo 20 oseb iz Trsta in Gorice. Uredniški odbor Goriške Mohorjeve družbe je predstavil prvi snopič Primorskega slovenskega biografskega leksikona (PSBL), ki je nedavno izšel. Tajnik Družbe dr. Rudi Klinec je pozdravil tržaške in goriške izobražence ter razložil razporeditev, vsebino, potek dela, težave in tudi pomanjkljivosti prvega snopiča.

Razvila se je debata, v katero so predvsem posegli Tržačani s tehtnimi pripombami, na katere je dal goriški uredniški odbor pojasnila. Predvsem je bilo poudarjeno, na kake nepremostljive težave je naletel pri nekaterih geslih in zakaj so nekatere osebnosti bolj obdelane, druge pa manj. Pojasnilo je vse zadovoljilo. Msgr. Klinec je tudi povedal, kako je že prvi snopič naletel na topel sprejem, in to ne samo pri Slovencih, temveč tudi pri Italijanih, ki so se tudi osebno izrazili.

V nadaljnjem razgovoru je začrtal program za bodoče delo, ki je že v polnem teku, saj je od 330 gesel obdelanih že nad 110. Uredniški odbor vabi k delu še druge. Vsak kamenček pri tej veliki zgradbi bo dobrodošel in potreben. Zasnovan je že celotni načrt leksikona in deloma tudi obdelan.

Uslužne sestre iz Zavoda so na koncu vse udeležence pogostile, za kar se jim uredniški odbor toplo zahvaljuje.

Srečanje s pesnikom

V ponedeljek 8. decembra zvečer je bilo v mali dvorani Katoliškega doma srečanje s tržaškim pesnikom Aleksijem Pregarcem. Predsednica SKAD-a dr. Marilka Koršič-Cotar je v imenu združenja, ki je večer pripravilo, pozdravila navzočega pesnika, prevajalko Jolko Miličevič in slikarja Demetrija Ceja ter vse, ki so se udeležili kulturnega večera ob izidu zbirke »Pesmi«. Izrazila je zadovoljstvo SKAD-a, ki si šteje v čast, da je prišlo do tega srečanja.

Aleksij Pregarc je nato predstavil svojo prvo pesniško zbirko, povedal kako je prišlo do zbirke in zakaj je izdal kulturni krožek »G. Salvemini«. Poudaril je, da je pesniška zbirka izraz nekega notranjega doživljanja, osebnega izkustva, ki vodi tudi navzven, do drugih ljudi, z enakimi notranjimi problemi, ko človek iz nekakšnega nerada, ki ga čuti bodisi v sebi bodisi v družbi, v sedanjem svetu, prehaja do novega prerodenja.

Pesnik poje o človeku: »...ta neznatni človeček / ...zaradi zmedenosti / zaradi nenasitnosti in vzvišenosti... / ta borni / neznatni in veliki / hlapčevski in veliki / odvečni in prepotrebni / človeček / ...ves žilav / ustvarja zmedo / kraljuje / ...ži- vi / ...edinstveno čudovito / življenje«.

Udeleženci srečanja so z zanimanjem sledili pesnikovim interpretacijam in postavljali vprašanja, na katere sta odgovarjala tudi slikar Demetrij Ceja in prevajalka Jolka Miličevič, ki je oskrbela italijanski prevod. Dvojezične zbirke predstavljajo po mnenju avtorja in sodelavcev nov korak k spoznavanju slovenske kulturne dejavnosti v svetu. Pesnik Aleksij Pregarc je podpisoval številnim prijateljem svoj prvenec. Srečanje se je zaključilo s prijetnim in prijateljskim pogovorom.

FRANK BUKVIC

Jetniški brivec

8

»Samo kozarček ga spij, pa ne pozabiš samo na glad, temveč tudi na to, da si interniran.«

»V taborišču mi ničesar ne manjka. Bolje kot tukaj mi tudi zunaj ne bo šlo.«

»Za tvoje življenje te kljub temu ne zavidam.« Langoš je odmašil steklenico in jo ponudil Metelki pod nos. »Poduhaj! Božansko diši, kajne? Daj mi kozarec!«

Dal mu je kozarec, v katerega je Langoš nalil za požirek žganja.

»Samo za požirek, sebičnež?«

»Molči in pokusi.«

Metelka je žganje najprej samo povohal, potem vzal požirek v usta, ga držal nekaj časa v ustih in ga šele potem pogoltnil.

»Odlično je.«

»Kaj boš sodil, revež, zate je vsako žga-

Miklavževanje v Doberdolu

God sv. Miklavža ni bil letos samo praznik za našo mladino in otroke, ki so spet po lepi, stari navadi prejeli mnogo lepih daril, marveč tudi za številne odrasle: starše, učitelje in druge, ki so prihiti na tradicionalno miklavževanje in napolnili župnijsko dvorano.

V zvezi z miklavževanjem so nam namreč tudi letos naši pridni malčki pripravili prijeten večer z lepo otroško igrico »Maja in Mumi pričakujeta sv. Miklavža«. Igrico je sestavila in postavila na oder naša neutrudna voditeljica skavtinj, Francka Ferletič.

Preprosta otroška igrica o deklici, ki s svojo mucko in nagajivimi zajčki pričakuje sv. Miklavža pa se razveseli, ker so ji neštnevilne snežinke s svojo belino čudovito pokrile in okrasile okolico za vreden sprejem sv. Miklavža in njegovih angelčkov. Otroške šale in domisljice lepo povežane v celoto z rajanjem in petjem po narodnih napevih so nas spretno popeljale v prečudni svet otroških sanj in nedolžnega veselja.

Nadvse lepo nam je bilo tisto urico pri igri, zato se želimo najlepše zahvaliti otrokom in požrtvovalni gđ. Franki ter vsem ostalim sodelavcem in pomočnikom. Taka otroška igra se sicer zdi majhna stvar, kdor pa to nekoliko od bliže pogleda, ve, koliko je treba truda in potrpljenja, če hočeš postaviti na oder trideset ali celo več otrok.

Prav zato je tako delo z mladino vse hvale vredno in mi vsi želimo samo to, da bi se našlo še dosti deklet, ki bi bile voljne ta lepi zgled posnemati.

V. zamejski festival narodno zabavne glasbe v Števerjanu

V dneh 7. in 8. junija 1975 bo v organizaciji SKPD »F. B. Sedej« in ansambla »L. Hled« V. zamejski festival narodno zabavne glasbe v Števerjanu, na katerega se lahko prijavijo vsi slovenski narodno zabavni ansambli iz domovine in zamejstva. Organizatorja prevzmeta stroške za kosilo, večerjo in prenočišče.

Ocenjevalna komisija bo ocenila tako glasbeno izvajanje kot besedilo izvajanih skladb. Te morajo biti izvirne in na festivalu v Števerjanu prvič izvajane.

Podeljene bodo sledeče nagrade: 150.000 lir za najboljšo melodijo; 100.000 lir za najboljšo izvedbo; 50.000 lir za najboljšo pevsko skupino ali pa najboljšega solista; 50.000 lir za najboljšo besedilo; revija »Stop« iz Ljubljane poklanja 100.000 lir kot nagrado, ki jo bo podelilo občinstvo. Nagrado je obljubila tudi revija »Antenas«, prav tako iz Ljubljane. Podeljeni bodo tudi številni pokali, ki jih bodo poklonile razne ustanove in organizacije.

Prijavitelj se je treba do 15. marca 1975, Trig svobode 6, 34070 Števerjan - San Floriano del Collio (GO). V prijavi je treba navesti točen naslov in naziv ansambla, ime in priimek, kraj in datum rojstva ter sedanje bivališče vsakega člana posebej kakor tudi vodje ansambla.

Prijavljeni ansambli morajo do 15. marca 1975 poslati v dveh izvodih besedilo in skladbi, s katerima bodo nastopili na festivalu ter kratko zgodovino ansambla. Vsako spremembo v ansamblu in morebitne spremembe bivališča je treba takoj javiti organizatorjema.

Širite »Katoliški glas«

nje odlično. Cetudi bi ga s konjsko scalino razredčil, bi rekel, da je odlično.«

»Petindvajset za kozarec.«

»Dvesto za celo steklenico.«

»Dvesto? Za dvesto ti niti vode ne bi prodal. Ne tebi, verižnik.«

»Dvesto petdeset in zavojček tobaka.«

»Dvesto in tobak naj ti dam za žganje, ki mi ga boš potem pomagal piti. Ta je zares posrečena!« se je zasmel Metelka.

»Mi ne bo treba; pol kozarčka si ga vnaprej izgovorim.«

»Se to?«

Navsezadnje sta se le pogovorila. Langoš je dobil denar, tobak in kozarec, Metelka pa kruh in skoraj polno steklenico slivovke, ki jo je pil v dolgih, glasno klotajajočih požirkih kar iz steklenice in se kmalu opijani. Žganje ga je tako spremenilo, da je iz njega postal kar drug človek. Oči so se mu svetile, govoril je izredno mnogo, hitro in Langoša sploh ni pustil do besede.

Nekdo je v temi zapel čustveno cigan-